

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	22323 - Intervenció Socioeducativa en Drogodependències / 1
Titulació	Grau d'Educació Social - Tercer curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Castellà

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Marcos Campoy Carrasco						
<i>Responsable</i>						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria
m.campoy@uib.es						

Contextualització

Aquesta assignatura forma part de la matèria Educació per a la integració social, corresponent al mòdul d'Intervenció professional en educació social.

La qüestió de les drogues ha estat caracteritzada sempre per una gran construcció social en la que es barregen control, negoci, moral, desconcerts i dificultats socials, disparitats interessades en com intervenir. Els accelerats canvis culturals, especialment en allò que té a veure amb el contingut del plaer i la felicitat, així com amb els estils de vida, han produït noves formes de relacionar-se amb diferents drogues, noves raons per fer-les servir o per obviar-les.

La presència de l'educació social a l'àmbit de les conductes addictives és relativament recent. No sense dificultats, aquesta disciplina ha intentat donar un altre aire a l'estat de la qüestió. És el que intentarem treballar al llarg de l'assignatura, un coneixement profund en l'àmbit de les drogodependències. Es tracta de poder adquirir l'enfocament i eines bàsiques necessàries per a exercir una tasca professional de qualitat i ben orientada. L'objectiu general de l'assignatura és aprendre els conceptes, formes d'abordatge professional, enfocaments i actituds que permetin una intervenció socioeducativa de qualitat en les diferents modalitats de recursos que es dediquen a les drogodependències.

Requisits

Guia docent

Competències

Específiques

- * Competència 1: Conèixer i comprendre de forma crítica les bases teòriques i metodològiques de la drogodependència. Competència 2: Identificar, diagnosticar i analitzar els factors de risc i protecció i processos que intervenen en la realitat de les drogodependències. Competència 3: Dissenyar i planificar diferents recursos i elaborar programes específics de prevenció i intervenció socioeducatius en drogodependències.

Genèriques

- * Competència 1: Capacitat d'anàlisi i síntesi. Competència 2: Tenir capacitat per gestionar la informació. Competència 3: Capacitat de resolució de problemes i presa de decisions. Competència 4: Habilitats per a potenciar les relacions interpersonals i entre grups.

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Els continguts d'aquesta assignatura s'estructuren en 3 mòduls i un total de 14 temes. Són els següents:

Continguts temàtics

MÒDUL I. Conceptes bàsics en drogodependències

- Tema 1. Marc sociocultural de les drogues
- Tema 2. Les drogues i les drogodependències
- Tema 3. La contextualització de l'ús de drogues en el moment actual
- Tema 4. Plans i recursos sobre drogodependències
- Tema 5. L'educació social i les drogodependències

MÒDUL II. Prevenció de les drogodependències

- Tema 1. La prevenció: teories, conceptes enfocaments
- Tema 2. El punt de partida: factors de risc i protecció
- Tema 3. Tipologia de programes de prevenció
- Tema 4. Intervenció socioeducativa a través de programes preventius.

MÒDUL III. Intervenció Socioeducativa en el tractament de la drogodependència

- Tema 1. L'educador social en el tractament de la drogodependència
- Tema 2. L'Entrevista Motivacional i el Model Transteòric del Canvi
- Tema 3. El Model Integrador en drogodependències
- Tema 4. Tipologia de programes en drogodependències i els recursos que disposem.

Guia docent

Tema 5. Els programes de Reducció de danys i riscos

Metodologia docent

S'exposarà el contingut teòric dels temes a través de classes teòriques (grup gran), exposicions orals del professor, però superant els inconvenients de la lliçó magistral tradicional (caràcter monològic, dogmatització i imposició de criteris, passivitat de l'alumne) fomentant la participació activa dels estudiants mitjançant una comunicació més participativa i una actitud de respecte mutu i oberta a la crítica, seguint diversos textos i lectures de referència que serviran per a fixar el coneixements lligats a les competències previstes. Aquestes classes donaran pas a classes pràctiques (grup mitjà) en les quals s'aplicaran els continguts adquirits a situacions i contextos reals a partir de resolució de problemes, anàlisi crítica de les eines utilitzades, elaboració de materials propis, etc., amb la qual cosa es permetrà a l'alumnat d'iniciar-se i desenvolupar les competències previstes.

El professorat proposarà la realització d'activitats de treball en grup i individual per a la realització dels quals tendran el suport dels docents en tutories programades (grup mitjà i grup petit). En aquestes tutories l'alumnat podrà compartir amb el professorat i amb els seus companys/es els dubtes sorgits, obtenir solució als possibles problemes i començar a desenvolupar les competències previstes.

Activitats de treball presencial (1,68 crèdits, 42 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Exposició teòrica	Grup gran (G)	La finalitat és presentar els continguts dels diferents temes. Aquests continguts es presenten de manera que inciten al debat, tot relacionant-los amb les altres activitats que s'organitzen per a cada tema	25
Classes pràctiques	Pràctiques	Grup mitjà 2 (X)	En aquestes sessions s'emprarà l'aprenentatge cooperatiu, mitjançant el qual els estudiants treballaran dividits en petits grups, en activitats d'aprenentatge amb metes comunes. Aquestes pràctiques estaran directament relacionades amb els temes que es treballen a les classes teòriques, posant de relleu l'aplicació en determinades situacions i exercicis dels continguts del tema	15
Avaluació	Exàmen	Grup gran (G)	La finalitat es avaluar les adquisicions del alumne en funció de les competències de l'assignatura. La metodologia consistirà en preguntes de resposta breu i un cas pràctic	2

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (4,32 crèdits, 108 hores)

Guia docent

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Activitats pràctiques individuals vinculades al temari	La finalitat és l'avaluació de les adquisicions del alumne en funció del objectius de cada un dels temes. La metodologia consistirà en activitats avaluatives basades en exercicis de desenvolupament, comentari i/o reflexió. La planificació, pautes i cronograma d'aquestes activitats es presentarà a principi de curs. El seguiment i lliurament de les activitats pràctiques es determinarà a l'inici de curs.	39
Estudi i treball autònom individual	Estudi individual	L'objectiu és la consolidació per part de l'alumnat del coneixements pràctics i teòrics de l'assignatura: - Lectura i estudi dels materials bàsics de l'assignatura - Lectura de textos complementaris al material bàsic de l'assignatura	35
Estudi i treball autònom en grup	Treball en petit grup (màxim 4 persones)	Es faran activitats de curs en grups petits (de màx. 4 persones). Consistirà en una recerca sobre alguna de les temàtiques del programa de l'assignatura i el·laboració de projectes. La planificació, pautes i cronograma d'aquestes activitats es presentarà a principi de curs. El seguiment i lliurament de les activitats pràctiques quedarà definit en el cronograma presentat a l'inici del curs	34

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'avaluació es realitzarà a partir de tres tipus d'activitats diferents:

Primer. Prova de coneixements i comprensió. Es realitzarà una prova presencial per validar l'avaluació continuada al finalitzar el semestre.

El sistema de qualificacions aplicat per l'assignatura s'expressarà mitjançant qualificació numèrica d'acord amb l'establert en l'article 5 del Reial decret 1125/2003 de 5 de setembre (BOE 18 de setembre), pel qual s'estableix el sistema europeu de crèdits i el sistema de qualificacions en les titulacions universitàries de caràcter oficial i vàlidesa en tot el territori nacional.

Segon. Avaluació continuada de tots els temes a classe a partir dels exercicis que proposarà el professor. Una vegada acabat l'estudi de cada tema s'han de lliurar al professor, els exercicis que s'assenyalen. A principi de curs es presentaran de forma detallada les activitats (individuals i grupals). Cal tenir present que el lliurament dels exercicis s'ha de fer seguint el cronograma.

Tercer. Així mateix, s'avaluarà la participació de l'alumnat al llarg del curs: lectures, reflexions, debats, exposicions i d'altres activitats pràctiques dins de l'aula.

Altres qüestions a considerar:

- Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques d'aula podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura, podent arribar a ser motiu de desqualificació.

Guia docent

•El plagi d'alguna o de la totalitat d'un treball o copiar a un examen és motiu de desqualificació; l'estudiant haurà de repetir el treball havent d'esperar a la següent convocatòria per a la seva presentació

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'alguns dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Exposició teòrica

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Proves orals (no recuperable)
Descripció	La finalitat és presentar els continguts dels diferents temes. Aquests continguts es presenten de manera que inciten al debat, tot relacionant-los amb les altres activitats que s'organitzen per a cada tema
Criteris d'avaluació	A les classes es farà la presentació dels continguts teòrics i es faran servir estratègies participatives per tal de facilitar la comprensió dels mateixos.

Percentatge de la qualificació final: 0%

Pràctiques

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	En aquestes sessions s'emprarà l'aprenentatge cooperatiu, mitjançant el qual els estudiants treballaran dividits en petits grups, en activitats d'aprenentatge amb metes comunes. Aquestes pràctiques estaran directament relacionades amb els temes que es treballen a les classes teòriques, posant de relleu l'aplicació en determinades situacions i exercicis dels continguts del tema
Criteris d'avaluació	A les classes es farà la presentació de les activitats (individuals i grupals) així com el seguiment i l'avaluació continuada de les mateixes. Es potenciarà el treball grupal i la metodologia es basarà en activitats com: <ul style="list-style-type: none"> •Consulta d'estudis realitzats sobre els temes de l'assignatura i publicats en llibres, revistes o informes. •Lectures i exercicis en grups petits, per fomentar el treball en equip. •Debats i anàlisi crítica de documents, per fomentar la discussió col·lectiva. •Exposicions de les activitats fetes. La planificació, pautes i cronograma d'aquestes activitats es presentarà a principi de curs. El seguiment i lliurament de les activitats pràctiques es farà a través de l'aula virtual de l'assignatura.

Percentatge de la qualificació final: 15%

Guia docent

Exàmen

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (recuperable)
Descripció	La finalitat és avaluar les adquisicions del alumne en funció de les competències de l'assignatura. La metodologia consistirà en preguntes de resposta breu i un cas pràctic
Criteris d'avaluació	Es tracta d'un examen de coneixements i comprensió. La finalitat és validar l'avaluació continuada i avaluar les adquisicions del alumne en funció dels objectius de la assignatura. La metodologia consistirà en preguntes de resposta breu i un cas pràctic. S'ha d'obtenir un mínim de qualificació de 5 a l'examen

Percentatge de la qualificació final: 50%

Activitats pràctiques individuals vinculades al temari

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	La finalitat és l'avaluació de les adquisicions del alumne en funció del objectius de cada un dels temes. La metodologia consistirà en activitats avaluatives basades en exercicis de desenvolupament, comentari i/o reflexió. La planificació, pautes i cronograma d'aquestes activitats es presentarà a principi de curs. El seguiment i lliurament de les activitats pràctiques es determinarà a l'inici de curs.
Criteris d'avaluació	La finalitat és l'avaluació de les adquisicions del alumne en funció del objectius de cada un dels temes. La metodologia consistirà en activitats avaluatives basades en exercicis de desenvolupament, comentari i/o reflexió. La planificació, pautes i cronograma d'aquestes activitats es presentarà a principi de curs. El seguiment i lliurament de les activitats pràctiques es farà a través de l'aula virtual de l'assignatura.

Percentatge de la qualificació final: 20%

Estudi individual

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Altres procediments (recuperable)
Descripció	L'objectiu és la consolidació per part de l'alumnat del coneixements pràctics i teòrics de l'assignatura: - Lectura i estudi dels materials bàsics de l'assignatura - Lectura de textos complementaris al material bàsic de l'assignatura
Criteris d'avaluació	L'objectiu és la consolidació per part de l'alumnat del coneixements pràctics i teòrics de l'assignatura: - Lectura i estudi dels materials bàsics de l'assignatura - Lectura de textos complementaris al material bàsic de l'assignatura

Percentatge de la qualificació final: 0%

Treball en petit grup (màxim 4 persones)

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Es faran activitats de curs en grups petits (de màx. 4 persones). Consistirà en una recerca sobre alguna de les temàtiques del programa de l'assignatura i el laboració de projectes. La planificació, pautes i cronograma

Guia docent

d'aquestes activitats es presentarà a principi de curs. El seguiment i lliurament de les activitats pràctiques quedarà definit en el cronograma presentat a l'inici del curs

Criteris d'avaluació Es farà una activitat de curs en grup (de màx. 4 persones). Consistirà en una recerca sobre alguna de les temàtiques del programa de l'assignatura. La planificació, pautes i cronograma d'aquestes activitats es presentarà a principi de curs.

Percentatge de la qualificació final: 15%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

A continuació presentem la bibliografia bàsica i complementària de l'assignatura. A part d'aquestes referències, al llarg del curs es podrà treballar amb altres materials als quals es podrà accedir a través de la web: documents de debat, articles, capítols de llibres, investigacions, informes, etc.

Bibliografia bàsica

Becoña, E. y Cortés, M.(2011). Manual de adicciones para psicólogos especialistas en psicología clínica en formación. Editado por Socidrogalcohol. Disponible en Pdf a través de www.msc.es (Plan Nacional sobre drogas).

Castillo, A. J. (2011). La intervención educativa en las adicciones. Madrid: Wanceulen educación

Miller i Rollnick (1999): La Entrevista Motivacional. Barcelona: Paidós.

<http://www.juntadeandalucia.es/opencms/opencms/system/bodies/contenidos/publicaciones/> : Principios Generales del Curso Básico de Información/Formación sobre drogodependencias.Capítulo 1 ; Guía práctica clínica basada en la evidencia para el manejo de la adicción a opiáceos (Capítulos 1-4-5) ; Guía clínica para el abordaje de trastornos relacionados con el consumo de alcohol (Capítulo 2).

<http://www.pnsd.msc.es/Categoria2/publica/publicaciones/home.htm> : Guía sobre drogas, 2007 ; Bases científicas de la prevención de las drogodependencias, 2003.

(capítols 2-3-4-5-9-10)

Bibliografia complementària

Arana, X.; Husak D.; Scheerer, S. (2003): Globalización y drogas, políticas sobre drogas, derechos humanos y reducción de riesgos. Barcelona: Dykinson.

Burroughs, W. (1997). Yonquí. Barcelona: Anagrama. Orig. 1953

Cánovas, A. (1997). Adolescencia y drogas de diseño. Bilbao: Mensajero

Conselleria de Salut i Consum (Consell de Govern 11 juny 2004) Llei de drogodependències i altres addiccions de les Illes Balears. CAIB Illes Balears.

Escotado, A. (1996). Historia elemental de las drogas. Barcelona: Anagrama.

Gestionando las drogas. Conferencia de consenso sobre reducción de daños relacionados con las drogas (2000): Cooperación e interdisciplinariedad. Barcelona: Publicacions Grup Igia

Haro G.; Bolinches F. et al. (2002): Aspectos éticos de la asistencia clínica en los trastornos adictivos. Revista Trastornos Adictivos, 4(2):109-114

Heredia, R.(2003). La agenda de los amigos muertos. Barcelona: Debolsillo

Huxley, A. (1999). Las puertas de la percepción. Cielo e infierno. Barcelona: Edhasa

Leon, George De (2004). La comunidad terapéutica y las adicciones. Bilbao: Desclée de Brouwer.

Navarro, J. (Dir.). (2000). Factores de riesgo y protección de carácter social relacionados con el consumo de drogas. Madrid: Ayuntamiento de Madrid (Plan Municipal contra las Drogas).

Orte, C. (1998). (2a. ed.). "Educación social y drogodependencias". A: A. Petrus

Guia docent

- (coord.). Pedagogia social (pàg. 330-371). Barcelona: Ariel (ISBN: 84-344-2609-9).
- Orte, C., March, M. X. (1999). Mites i realitats de la prevenció de les drogodependències (O de com avançar en l'eficàcia de la prevenció). Revista Temps d'Educació, 22, 235-246.
- Orte, C., March, M. X. (2000). "La intervenció socioeducativa en el àmbit de la drogadicció". A: P. Amorós i P. Ayerbe (ed.). Intervenció educativa en inadaptació social (pàg. 259-288). Madrid: Síntesis. ISBN 84 7738 713 3.
- Pallarés, J. (1995). La dolça punxada de l'escorpi. Lleida: Pagès Editors.
- Revista Adicciones (2000). Monografia Cànnabis ,Vol. 12 Suplemento 2.
- Revista Adicciones (2001). Monografia Cocaïna , Vol. 13 Suplemento 2.
- Revista Adicciones (2002). Monografia Alcohol , Vol. 14 Suplemento 1.
- alcohol y cultura "Proyecto Genacis". Alicante:Sociedad Española de Toxicománias.
- Szasz, Thomas (1992): Nuestro derecho a las drogas. Barcelona: Anagrama,
- Secades, R., Fernández Hermida , J.R. (Eds.). (2002) Intervención familiar en la prevención de las drogodependencias. Madrid: Plan Nacional sobre Drogas.
- Seidenger, A., Honegger, U. (2000). Metadona, heroína y otros opioides. Madrid: Díaz de Santos.
- Trocchi, A. (2000). El libro de caín. Barcelona: Anagrama
- Vega, A. (1993). La acción social ante las drogas: Propuestas de intervención socioeducativa. Madrid: Narcea.
- Verdejo, A., López, F., Pérez, M. (2003). Alteraciones neuropsicológicas en los sujetos drogodependientes. Revista Proyecto, nº 46, 5-9.

Altres recursos

Webs d'interès general

- Fundación antidroga
<http://www.fad.es>
- Instuto para el Estudio de las adicciones
<http://www.ieanet.com>
- Energy Control
www.energycontrol.org
- Unión de Asociaciones y Entidades de atención al drogodependiente:
<http://www.unad.org>
- Directorio de Recursos en Internet sobre drogodependencias y adicciones:
<http://www.lasdrogas.info>
- SIIS
<http://www.siiis.net>

Webs Institucionals

- Pla d'Addiccions i Drogodependències de les Illes Balears (PADIB)
www.padib.caib.es
- Plan Nacional sobre Drogas
<http://www.pnsd.msc.es>
- National Institute on Drug abuse
<http://www.drugabuse.gov>
- Generalitat de Catalunya
<http://www.drogues.gencat.cat>
- Junta de Andalucía
[http:// www.juntadeandalucia.es/organismos/igualdadypracticassociales/areas/drogodependencias.html](http://www.juntadeandalucia.es/organismos/igualdadypracticassociales/areas/drogodependencias.html)
- Junta de Extremadura
<http://www.drogasextremadura.com>
- Comunitat Valenciana

Guia docent

Any acadèmic	2019-20
Assignatura	22323 - Intervenció Socioeducativa en Drogodependències
Grup	Grup 1

<http://san.gva.es/web/dgas>

